

Guía Docente				
Datos Identificativos			2015/16	
Asignatura (*)	Lingua e literatura galega e a súa didáctica		Código	652G02013
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas			
Coordinación	Pardo de Neyra Fernández-Couso, Xulio	Correo electrónico	xulio.pardodeneira@udc.es	
Profesorado	Pardo de Neyra Fernández-Couso, Xulio	Correo electrónico	xulio.pardodeneira@udc.es	
Web				
Descrición xeral				

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período de 6-12, no contexto familiar, social e escolar.
A4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento.
A19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación.
A20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas.
A43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.
A44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil.
A45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura.
A46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma.
A47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.
A48	Fomentar a lectura e animar a escribir.
A49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes de outras linguas.
A50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
A51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira.
A52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes aos estudantes.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
B8	Capacidade para elaborar discursos coherentes e organizados lxicamente.
B9	Capacidade para expoñer as ideas elaboradas, de forma oral e na escrita.
B10	Capacidade de expresión oral e escrita en varias linguas (a lo menos nunha lingua estranxeira).
B11	Capacidade de comprensión dos distintos códigos audiovisuais e multimedia e manexo das ferramentas informáticas.
B13	Lectura e interpretación de imaxes.
B14	Capacidade para traballar en equipo de forma cooperativa, para organizar e planificar o traballo, tomando decisións e resolvendo problemas, tanto de forma conxunta como individual.
B15	Capacidade para utilizar diversas fontes de información, seleccionar, analizar, sintetizar e extraer ideas importantes e xestionar a información.
B19	Capacidade de adaptarse a novas situacións nunha sociedade cambiante e plural.
B20	Relación con diversos interlocutores sociais.
B21	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeneral, e se adoita encontrar a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo

B22	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B23	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B24	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B25	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Trátase de que o alumnado comprenda e sexa quen de analizar, interpretar e dar forma aos contidos que rexen no ámbito da Didáctica da Lingua e a Literatura Galega, atendendo ao mundo da investigación, o ensino e a que están nun contexto diglósico por veces chamado bilingüe. Insistírase na aprendizaxe autónoma, na posta en escena e na aprendizaxe colaborativa, grupal, e autónoma; coa fin de que sexa capaz de integrar a cadeira nun espazo máis amplo que se refire sempre ao mundo do ensino Primario	A1	B7	C1
	A4	B8	C2
	A19	B9	C3
	A20	B10	C4
	A43	B11	C6
	A44	B13	C7
	A45	B14	C8
	A46	B15	
	A47	B19	
	A48	B20	
	A49	B21	
	A50	B22	
	A51	B23	
	A52	B24	
		B25	

Contidos	
Temas	Subtemas

TEMA 1. CONCEPTOS PREVIOS	1. 1. Definición da Didáctica da Lingua e a Literatura (DLL).
TEMA 2. CONCEPTOS BÁSICOS EN DLL	1. 2. Que é DLL?: nacemento e consolidación dunha Disciplina universitaria.
TEMA 3. LINGUA, ENSINO E SOCIEDADE	1. 3. Un novo paradigma de Ensino Lingüístico e Literario.
TEMA 4. A LITERATURA E A SÚA DIDÁCTICA	1. 4. A investigación en DLL. Ámbitos e liñas de investigación.
TEMA 5. LITERATURA INFANTIL GALEGA	2. 1. A comunicación. Elementos básicos. 2. 1. 1. A comunicación oral. 2. 1. 2. LA comunicación escrita. 2. 2. Competencia comunicativa. 2. 2. 1. A competencia lingüística. 2. 2. 2. Adquisición e aprendizaxe. O concepto de interlingua. 2. 3. Competencia literaria. 2. 3. 1. Competencia literaria e competencia lectora. 2. 3. 2. Niveis e compoñentes. 2. 4. Enfoque e método. 2. 4. 1. Enfoque comunicativo. 2. 4. 2. Enfoque da recepción. 2. 5. Desenvolvemento curricular. 2. 5. 1. A avaliación como seguimento procesual. Evaluación formativa. 2. 6. O profesor ou profesora da área de lingua e literatura. 3. 1. A comunidade lingüística galega. Bilingüismo social, diglosia, glotofaxia. 3. 2. O proceso de fixación do estándar. 3. 3. Procesos de textualización. Texto oral, texto escrito. Proceso de composición textual. 3. 4. O texto na sociedade. O texto na Escola. Tiploxía textual. 4. 1. O texto literario. Lugar e función no ensino. Produción literaria e público infantil. 4. 2. O texto literario na Galiza. Problemática da Literatura Galega. O historicismo e o biografismo no ensino da Literatura. Periodoloxía literaria. 4. 3. Estrutura do texto narrativo. Relato breve e relato longo. Estrutura do texto dramático. Texto poético: ritmo e poesía. 5. 1. Nacemento e desenvolvemento dun subxénero contemporáneo: a literatura infantil e a Galiza.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B10 B14 B15 B19 B20 C3 C7 C8	0	10	10
Esquemas	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C4 C6 C7 C8	3	6	9
Lecturas	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C7 C8	5	5	10

Presentación oral	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C7	2	10	12
Proba obxectiva	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C7 C8	3	50	53
Traballos tutelados	A20 A19 A4 A1 A43 A44 A45 A46 A47 A48 A49 A50 A51 A52 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B21 B22 B23 B24 B25 C1 C2 C3 C7 C8	6	40	46
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	Achegamento crítico a distintos textos que se proporán nas aulas. Trátase dunha parte esencial da cadeira, posto que o alumno ou a alumna debe demostrar solvencia analítica á hora do manexo e achegamento a calquera documento relacionado coa materia. De aí que, seguindo este ditado, nos comezos do curso académico, o profesor ofrezca unhas indicacións previas e unha nómina bibliográfica para o manexo de fontes documentais que han ser consideradas antes da realización do achegamento.
Esquemas	Realización de esquemas ideográficos e resumos de diferentes textos propostos na aula. O resumo e a elaboración de esquemas serán de máxima utilidade para o achegamento e o desenvolvemento didáctico dos contidos apuntados na aula, de aí que se faga fincapé na redacción de esquemas ideográficos e ideogramáticos dentro do seguimento e aproveitamento bibliográfico.
Lecturas	Os alumnos e alunas deberán se achegaren a un corpo bibliográfico previamente apuntado nas aulas. Este será obxecto de diverso tratamento crítico e discusión no espazo aular. Debido, así mesmo, ao carácter da cadeira, as lecturas e os posteriores comentarios e/ou debates aulares serán de importancia vital para a cualificación global final. Un alumno ou alumna universitario e universitaria debe ler e manexar correctamente un feixe determinado de lecturas quen de o e a capacitar para un futuro ora profesional ora investigador.
Presentación oral	Dado o futuro profesional do alumnado, cómpre realizar presentacións orais e relatorios sobre calquera texto e/ou aspecto anteriormente propostos. Debido á realidade profesional que lles agarda aos alumnado, serán de vital importancia tanto as intervencións aulares como as presentacións orais, presentacións que se anunciarán e negociarán previamente e que terán a ver cos textos e o material bibliográfico.
Proba obxectiva	O alumnado contará con tres exames ao longo do curso académico: dous parciais en febreiro e maio e un final en data marcada por Xunta de Facultade. Tendo en conta o devir do resto de cadeiras que compoñen o currículo do Grao así como, noutro orde de aspectos, a posíbel inasistencia ás aulas, a proba obxectiva resumirase, de xeito tradicional, a dous exames parciais, independentes, que se haberán de superar nas convocatorias de xuño e maio. Quen non superar un deles ou os dous, poderá concorrer, en xuño, á convocatoria final, mais quen non conseguise superar unha das partes correspondentes aos dous cuatrimestres, na convocatoria extraordinaria de setembro deberá superar toda a materia, non podendo asistir a tal convocatoria unicamente cunha das partes.
Traballos tutelados	Realización dun ou varios traballos relacionados tanto coa recepción e crítica textual como a recepción e comentario lingüístico-literario, así como, por outra parte, elaboración de unidades didácticas referidas a calquera aspecto dos tratados no programa docente. Amais das tradicionais probas de avaliación, o traballo titorizado constituirá un dos agullóns máis decisivos para a cualificación do aproveitamento dos contidos da cadeira. Neste sentido, porén, o traballo ou os traballos titorizados apuntados durante o curso académico serán de gran relevancia á hora de superar exitosamente a cadeira, posto que dan índice da madurez científica de calquera alumno ou alumna. Se se negociar co grupo, pódese optar por unha avaliación de traballos titorizados segundo a opción do portafolio.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais Esquemas Lecturas Presentación oral Proba obxectiva Traballos tutelados	Consistirá na solución de calquera tipo de dúbida a respecto da marcha do curso, é dicir, sobre o temario e as actividades propostas, así como sobre os posíbeis traballos titorizados que, ben de forma obrigatoria, ben de forma voluntaria, poidan facer os alumnos e alumnas.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Análise de fontes documentais	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B10 B14 B15 B19 B20 C3 C7 C8	Traballos de análise documental, previa lectura e recepción.	5
Esquemas	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C4 C6 C7 C8	Traballos de realización de esquemas sobre documentos varios.	10
Lecturas	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C7 C8	Lecturas de obras propostas ben polo profesor, ben polo alumnado.	10
Presentación oral	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C7	Exposición oral, necesaria para todo e toda futura docente.	10
Proba obxectiva	A1 A4 A19 A20 B7 B9 B14 B15 C3 C7 C8	Exame negociado co alumnado, que consistirá na recepción de parte do material teórico co que se traballou nas aulas e nunha proba práctica.	40
Traballos tutelados	A20 A19 A4 A1 A43 A44 A45 A46 A47 A48 A49 A50 A51 A52 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B21 B22 B23 B24 B25 C1 C2 C3 C7 C8	Realización de traballos titorizados que se negociarán co grupo-clase.	20

Observacións avaliación

De todas as maneiras, na cualificación final da cadeira influirán variantes como a participación aular e a dispoñibilidade, isto é, o interese amosado e demostrado e un tamén amosado interese pola proposta de actividades, así como, noutro orde, a posíbel redacción de máis traballos complementares que, de ser o caso, ben poderían configurar o desenvolvemento dun xuízo que, de ser aceptado polo grupo-clase, como se ten sinalado pode basearse parcialmente no portafolio.

Fontes de información

Bibliografía básica	Crystal, D. (2001): La muerte de las lenguas, Cambridge: Cambridge U.P. Martín Vegas, R. A. (2009): Manual de Didáctica de la Lengua y la Literatura, Madrid: Síntesis. Pardo de Neyra (2006): As orixes da literatura infantil galega, Compostela: Universidade de Santiago de Compostela. Souto Presedo, E. (1993): Socio-didáctica lingüística, Compostela: Laiovento.
----------------------------	---

Bibliografía complementaria	Cassany, D. (1993): Reparar la escritura. Didáctica de la corrección de lo escrito, Barcelona: Graó. _____, M. Luna e G. Sanz (1994): Enseñar lengua, Barcelona: Graó. García Rivera, G. (1995): Didáctica de la literatura para la enseñanza Primaria y Secundaria, Madrid: Akal. García, J. e A. Medina [eds.] (1988): Didáctica de la lengua y la literatura, Madrid: Anaya. Giménez, G. et alii (1985): Aspectos didácticos de lengua española. Bachillerato, Zaragoza: ICE, Universidad de Zaragoza. Gómez, M. T. et alii (1990): Propuestas de interacción en el aula. Técnicas para lograr un clima favorable en la clase, Madrid: Narcea. Gonzáles Las, C. (1999): La lengua instrumento de comunicación, Granada: Grupo Editorial Universitario. Lomas, C. (1999): Cómo enseñar a hacer cosas con las palabras, Barcelona: Paidós, 2 vols. _____ e A. Osoro (1991): ¿Modelos teóricos y enfoques didácticos en la enseñanza de la lengua?, Signos, 4, Xixón: 22-29. _____ e A. Osoro [comps.] (1993): El enfoque comunicativo de la enseñanza de la lengua, Barcelona: Paidós. _____ e A. Osoro (1996 a): ¿Los objetivos de la educación Lingüística y el currículum de Lengua Castellana y Literatura?, in C. Lomas (coord.), La educación lingüística y literaria en la enseñanza secundaria, Barcelona: ICE, Universitat de Barcelona ? Horsori Editorial. _____ e A. Osoro (1996 b): ¿Enseñar Lengua y Literatura en la educación secundaria. Orientaciones para la elaboración de proyectos curriculares y programaciones de aula?, in C. Lomas (coord.), La educación lingüística y literaria en la enseñanza secundaria, Barcelona: ICE, Universitat de Barcelona ? Horsori Editorial. _____ e A. Osoro (2001): ¿De la lingüística aplicada a la educación lingüística implicada. Formación del profesorado y cambios in las aulas de lengua?, Textos, 27, Barcelona: 8-27. _____, A. Osoro e A. Tusón (1992): ¿Ciencias del lenguaje, competencia comunicativa y enseñanza de la lengua?, Signos, 7, Xixón: 26-53. _____, A. Osoro e A. Tusón (1993): Ciencias del lenguaje, competencia comunicativa y enseñanza de la lengua, Barcelona: Paidós. Lombraña, J. (1997): ¿El marco normativo y curricular de la lengua y literatura?, in J. Serrano e J. E. Martínez (coords.), Didáctica de la lengua y literatura, Barcelona: Oikos-Tau. Medina Rivilla, A. (1988): ¿Didáctica de la Lengua?, in J. García Padrino e A. Medina (dirs.), Didáctica de la Lengua y la Literatura, Madrid: Anaya. Medina Rivilla, A. (1989): Didáctica e interacción en el aula, Madrid: Cincel. Meix, F. (1994): ¿Teorías literarias y enseñanza de la literatura?, Textos, 1, Barcelona: 53-64. Mendoza Fillola, A. (1994): Literatura comparada e intertextualidad, Madrid: La Muralla. _____ [coord.] (1998): Conceptos clave en Didáctica de la Lengua y la Literatura, Barcelona: SEDLL ? ICE, Universitat de Barcelona ? Horsori Ediciones. _____ [coord.] (2003): Didáctica de la Lengua y la Literatura para Primaria, Madrid: Prentice Hall. _____ e A. López Valero (2000): ¿Didáctica de la Lengua y Literatura Españolas?, in L. Rico e D. Madrid (coords.), Fundamentos didácticos de las áreas curriculares, Madrid: Síntesis. _____, A. López Valero e E. Martos Núñez (1996): Didáctica de la Lengua para la Enseñanza Primaria y Secundaria, Madrid: Akal. Pardo de Neyra, X. (2005): Aproximación a la poesía. Consideraciones y metodología crítico-didáctica sobre comentario de textos, Mérida: Rox Ediciones. Seco, M. (1963): El comentario de textos, Madrid: MEN. Segre, C. (1985 b): Principios de análisis del texto literario, Barcelona: Crítica. Sobejano, G. (1973): El comentario de textos, Madrid: Castalia, 2 vols.
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua galega e a súa didáctica/652G02005

Literatura infantil e xuvenil e a súa didáctica/652G02029

Materias que continúan o temario

Literatura infantil e xuvenil e a súa didáctica/652G02029

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías